

Korupcijas novēršanas aktuālie aspekti publiskajos iepirkumos

NACIONĀLAIS
ATTĪSTĪBAS
PLĀNS 2020

EIROPAS SAVIENĪBA

Eiropas Sociālais
fonds

Korupcijas novēršanas un
apkarotāšanas birojs

ES fondi un korupcija

«ES fondu finansējums ievērojami paaugstina korupcijas riskus Centrālā un Austrumeiropā. **Pirmkārt**, tas palielina pieejamību publiskiem resursiem, kas tiek izmantoti iepirkumiem. **Otrkārt**, nepietiekami resursi tiek novirzīti cīņai ar korupcijas riskiem».

(Mihály Fazekas, Corruption Research Centre and University of Cambridge, 2013)

Avots: Cartoon Movement

Korupcijas novēršanas un
apkaršanas birojs

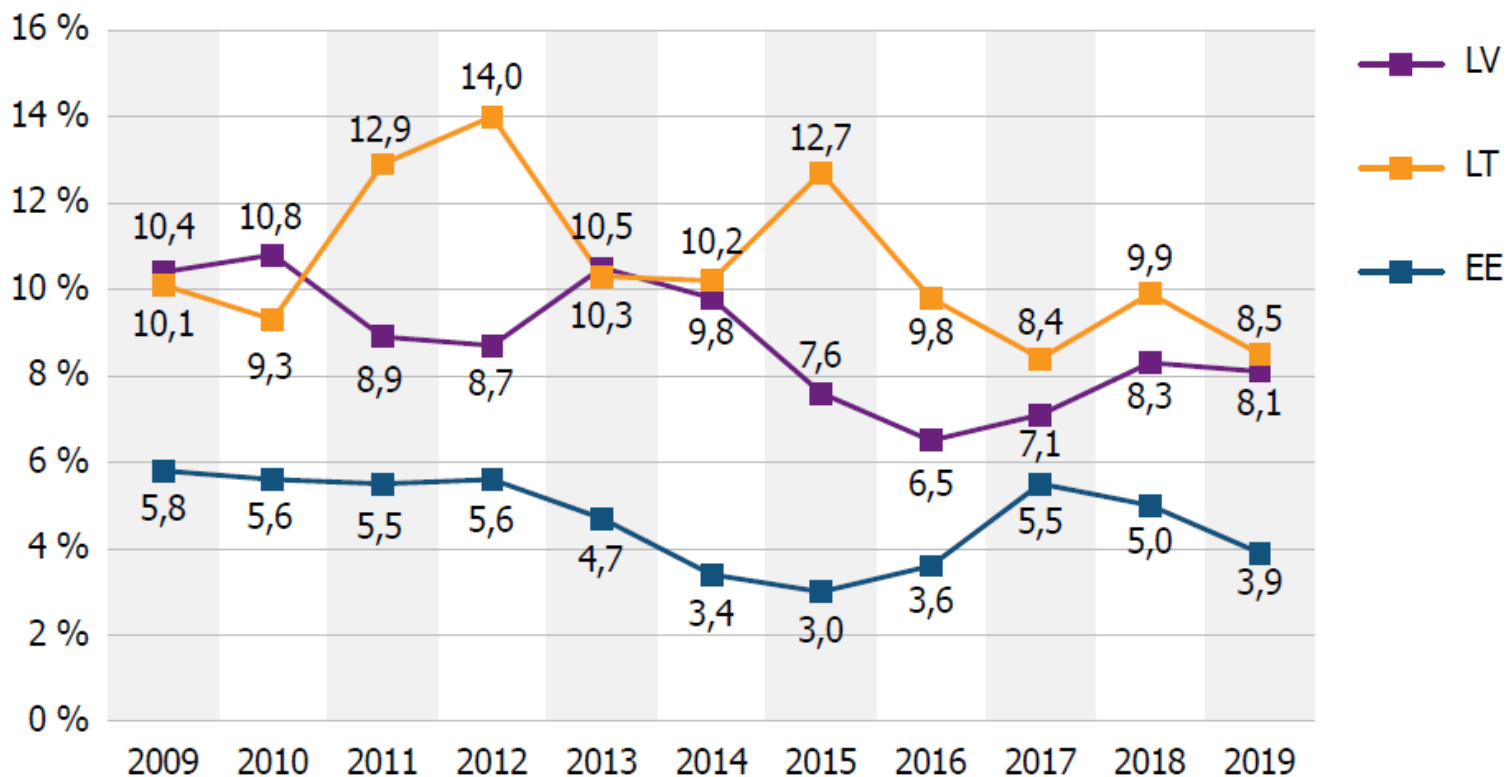
KNAB prioritātes 2020.-2022.gadam

1. Finanšu sektors
2. Tiesu varas institūcijas
3. Publiskie iepirkumi:
 - a. **ES līdzfinansētajos projektos**
 - b. būvniecības nozarē
 - c. lielākajās pašvaldībās
 - d. Rail Baltica projektā

Korupcijas novēršanas un
apkarošanas birojs

Kukulis no līguma summas (%), lai nodrošinātu pasūtījuma iegūšanu

Attēls: Putniņš & Sauka, 2020

Ēnu ekonomikas apjoms Latvijā,
Lietuvā un Igaunijā 2009-2019

Korupcijas novēršanas un
apkarotāšanas birojs

Korupcijas riski publiskajos iepirkumos

- Interēšu konflikts (faktiskais, šķietamais);
- Neatļautu dāvanu pieņemšana (IKNL 13., 14.p.);
- Informācijas izmantošana ar mērķi gūt labumu sev vai citai personai;
- Apzināta informācijas slēpšana;
- Pienākumu apzināta neveikšana vai nolaidīga veikšana;
- Ietekmēšana nolūkā panākt personai/pretdendentam labvēlīga lēmuma pieņemšanu;
- Ļaunprātīga dienesta stāvokļa izmantošana;
- Prettiesiska labuma (kukuļa) pieprasīšana un pieņemšana.

Korupcijas novēršanas un
apkaršanas birojs

Šķietamie likuma «Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā» normu pārkāpumi, kas potenciāli rada korupcijas riskus

- Ciešas attiecības starp pasūtītāja un izpildītāja pārstāvjiem (ir radnieki, nav radnieki, nav kopīga saimniecība);
- Nepamatota labvēlība pret konkrētu kapitālsabiedrību (piemēram, bieži/regulāri saņem iepirkumus);
- Par iepirkumiem atbildīgās amatpersonas uztur personiskas attiecības ar piegādātāju pārstāvjiem ārpus darba laika.

Korupcijas novēršanas un
apkaršanas birojs

Korupcijas pazīmes, kam pievērst uzmanību

- Nepamatota, neizskaidrojama labvēlība
- Vāji argumentēti amatpersonu lēmumi
- Konfidenciālas informācijas iegūšana
- Ciešas attiecības starp pasūtītāju un izpildītāju
- Nepamatoti šauras tehniskās specifikācijas
- Uzņēmuma vai tā pārstāvju iesaiste iepirkuma nolikuma sagatavošanā
- Citu pretendentu apšaubāma izslēgšana

Korupcijas novēršanas un
apkaršanas birojs

Korupcijas pazīmes, kam pievērst uzmanību (2)

- Būtiskas neatbilstības starp līguma normām un iepirkuma tehniskām specifikācijām
- Vairāki saturiski identiski līgumi un rēķini
- Darījumi ar fiktīviem uzņēmumiem
- Uzņēmums ir uzvarējis iepirkumā bez pieredzes attiecīgajā jomā
- Uzņēmums veic tikai starpnieka funkciju
- Darījumi ir ievērojami sadārdzināti
- Slēgti apšaubāmi konsultāciju līgumi

Korupcijas novēršanas un
apkarotības birojs

Kam vēl pievēršama uzmanība?

- Nevienlīdzīga piedāvājumu vērtēšana – "pievērtas acis" uzvarētāja neatbilstībām konkursa nolikumam;
- Lēmums par uzvarētāju iepirkumā pieņemts ātrāk, nekā noslēgusies piedāvājuma izvērtēšanas procedūra;
- Pasūtītājam nav pamatotu argumentu piedāvājuma noraidīšanai;
- Uzvarētāja noteikšana balstīta uz apšaubāmu ekspertu viedokli;
- Potenciālā piegādātāja organizēti semināri, tikšanās;
- Nepotisms, politiski priekšlikumi

Korupcijas novēršanas un
apkarotāšanas birojs

Kā novērst korupcijas riskus?

Stingra ārējo un iekšējo normatīvo aktu ievērošana

- PIL;
- kārtība, ka visa saziņa notiek tikai caur komisijas sekretāru;
- visai sarakste jāveic oficiāli un tai jābūt dokumentētai, u.t.t.
- nepieciešamības gadījumā – konsultēties (KNAB, IUB, KP)

Interesu konflikta nepieļaušana

- Radnieki, darījumu partneri;
- Šķietamais interešu konflikts;
- IKNL 10.pants

Sekot līdz korupcijas pazīmēm, atbilstoši rīkoties

- konstatējot jebko šaubīgu, t.sk., mājienus vai aicinājumus tikties, **obligāti jāziņo** (institūcijas vadītājam un/vai KNAB).

Korupcijas novēršanas un
apkaršanas birojs

Kā rīkoties, ja tiek piedāvāts kukulis?

- **Noraidiet** kukuļa piedāvājumu.
- Ja kukuļdevējs uzstājīgi turpina piedāvāt kukuli, mēģiniet faktu **fiksēt**, izmantojot mobilo tālruni.
- **legaumējiet** kukuļdevēja personas datus.
- **Fiksējiet** piedāvāšanas mērķi, laiku, vietu un kukuļa priekšmetu.
- **Nekavējoties ziņojiet** KNAB un/vai iestādes vadītājam!

Korupcijas novēršanas un
apkaršanas birojs

Kā rīkoties, ja kukulis ir nodots, kukuļdevējam klāt neesot?

- **Fiksējiet** faktu, izmantojot mobilo tālruni.
- Ja iespējams, **iegaumējiet** kukuļdevēja personas datus.
- **Fiksējiet** piedāvāšanas mērķi, laiku, vietu un kukuļa priekšmetu.
- **Nekavējoties ziņojiet** KNAB un/vai iestādes vadītājam!

Korupcijas novēršanas un
apkaršanas birojs

Par koruptīvām darbībām ziņo!

Ziņojuma centra tālrunis: +371 67356161
(darba dienās 08.30–16.00)

E-pasts: knab@knab.gov.lv

LV RU EN

Konsultāciju tālrunis

8000 20 70

TRAUKSMES CĒLĒJA ZIŅOJUMS

ZIŅOT PAR PĀRKĀPUMU

KORUPCIJAS NOVĒRŠANAS UN APKAROŠANAS BIROJS

Ziņo par iespējamiem interešu konflikta un koruptīviem gadījumiem, politisko partiju finansēšanas pārkāpumiem mobilajā lietotnē!

Ziņošana ir anonīma

Korupcijas novēršanas un
apkarošanas birojs

www.knab.gov.lv

Tālrūnis: 67356161

Fakss: 67331150

E-pasts: knab@knab.gov.lv

Adrese: Citadeles iela 1,
Rīga, LV-1010

8000 20 70

BEZMAKSAS UZTIĀBAS TĀLRUNIS